

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 163702

(13) U

(51) МПК

G01T 1/29 (2006.01)

G01T 7/12 (2006.01)

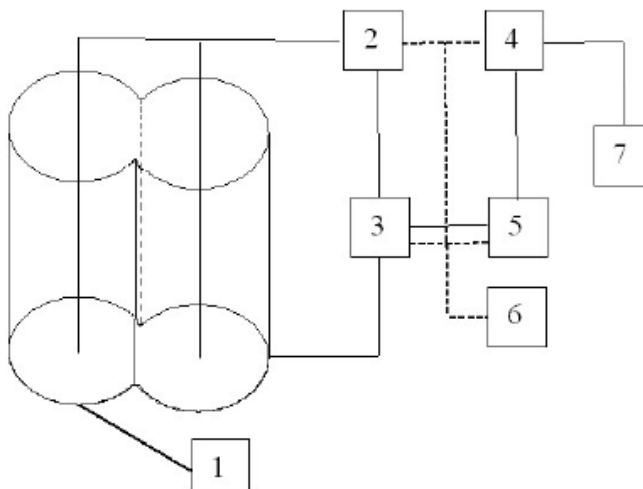
G01N 23/20 (2018.01)

G08C 17/02 (2006.01)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЕРЖАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ
"УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ОФІС ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ"

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ**(21)** Номер заявки: **u 2025 03714****(22)** Дата подання заявки: **30.07.2025****(24)** Дата, з якої є чинними
права інтелектуальної
власності: **23.07.2026****(46)** Публікація відомостей
про державну
реєстрацію: **22.07.2026, Бюл.№ 29****(72)** Винахідник(и):**Полякова Ірина Олександрівна (UA),
Попов Олександр Олександрович (UA),
Ковач Валерія Омелянівна (UA),
Яцишин Андрій Васильович (UA)****(73)** Володілець (володільці):**ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО
ТА ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МОНІТОРИНГУ ОБ'ЄКТІВ АТОМНОЇ
ЕНЕРГЕТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
НАУК УКРАЇНИ,****просп. Академіка Палладіна, 34а, м. Київ,
03142 (UA)****(54) РАДІОМЕТР ВИМІРЮВАННЯ ОБ'ЄМНОЇ АКТИВНОСТІ ІЗОТОПІВ РАДОНУ ^{222}Rn , ^{220}Rn У РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ****(57)** Реферат:

Радіометр вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn та ^{220}Rn у реальному часі містить детектор з чутливим об'ємом у вигляді іонізаційної камери (1). Додатково містить високовольний генератор (2), аналізатор заряду (3), мікроконтролер (4), аналого-цифровий перетворювач (5), блок живлення (6) та дисплей (7), що відображає виміряні показники в реальному часі.

UA 163702 U

UA 163702 U

Корисна модель описує прилад вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn у реальному часі, що має високу точність вимірювання та обробки отриманої інформації й швидкодію при низьких, середніх та високих значеннях питомої активності ізотопів радону у повітрі, пов'язану з конструкційними особливостями приладу та з унікальною новітньою програмою обробки інформації.

Найбільш близьким аналогом є детектор з чутливим об'ємом у вигляді іонізаційної камери для диференційного вимірювання атмосферного радону [1], який може бути застосований для вимірювання об'ємної активності радону і радіоактивних α -випромінюючих газів у зразках навколишнього природного середовища.

Застосовується у радіометричних вимірювальних лабораторіях, соляних шахтах та золотих копальнях, у сейсмології, серед виробників/постачальників будівельних матеріалів, на підприємствах з виробництва хімічних добрив тощо.

Недоліком даного детектора є його застосування виключно з промисловою метою у відібраних зразках. Не відбувається прямого вимірювання об'ємної активності радону та його ізотопів в реальному часі з візуалізацією на табло приладу.

Відомий радіометр радону, принцип роботи якого побудований на реєстрації α -частинок, що утворюються при розпаді ізотопів радону Rn [2], у якому, вимірювання відбувається у житлових приміщеннях, а процес детектування відбувається за допомогою поверхнево-бар'єрного детектора. Недоліком вимірювання ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn за допомогою даного радіометру є поверхневе забруднення детектора пилом й іншим брудом, що зменшує точність вимірювань та підвищує недостовірність отриманих результатів.

Відомий радіометр вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn за допомогою трекового твердотілого детектора [3], що принципово відрізняється методом детектування α -частинок, отримання непрямих результатів вимірювання.

Недоліком вимірювання ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn за допомогою радіометра з трековим твердотілим детектором є те, що запропонований метод детектування є непрямим, тобто передбачає подальшу обробку твердотілого детектора та підрахунок треків, залишених α -частинками, що не надає можливості отримати показники об'ємної активності ізотопів радону в реальному часі та підвищує недостовірність отриманих результатів.

Суть корисної моделі полягає у прямому методі вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn у реальному часі у повітрі житлових та офісних приміщень, приміщень побутового призначення, приміщень постійного перебування персоналу тощо.

В основу корисної моделі поставлено задачу підвищення ефективності та точності вимірювання ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn у приміщеннях постійного перебування людини (житлові приміщення, робочі приміщення) в реальному часі без додаткових розрахунків та передачі інформації кінцевому користувачу.

Поставлена задача вирішується тим, що радіометр вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn та ^{220}Rn у реальному часі, що містить детектор з чутливим об'ємом у вигляді іонізаційної камери (1), згідно з корисною моделлю, додатково містить високовольтний генератор (2), аналізатор заряду (3), мікроконтролер (4), аналого-цифровий перетворювач (5), блок живлення (6) та дисплей (7), що відображає виміряні показники в реальному часі.

Застосований детектор у вигляді спареної іонізаційної камери складної конструкції (збільшено ефективність детектора за рахунок геометрії) та застосовано новітній спосіб обробки інформації, що дозволяє отримувати результат в реальному часі при низьких, середніх та високих значеннях об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn . При цьому похибка вимірювання не перевищить 7-10 %, що дозволить контролювати реальні значення та запобігти опроміненню населення і персоналу.

Виходячи з описаного рівня техніки, впливає, що вказані відмінності вимірювання значень об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn в реальному часі з передачею інформації кінцевому споживачу, в способі що заявляється, є новим.

Вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn в реальному часі прямим методом дозволить зменшити час на обробку отриманої інформації та дозволить запобігти неконтрольованому надходженню радіоактивного газу і зменшити дозу опромінення при вдиханні α -частинок газо-повітряної суміші, що містить ізомери радону та може бути успішно застосована при наукових дослідженнях (в тому числі медичних) як в реальному часі, так і за тривалий проміжок часу.

Суть корисної моделі пояснює креслення:

На схемі зображено радіометр для вимірювання об'ємної активності ізотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn у реальному часі з електричною схемою.

Електрична схема радіометра для вимірювання об'ємної активності ізоотопів радону складається з: іонізаційної камери (1), високовольтного генератора (2), аналізатора заряду (3), мікроконтролера (4), аналого-цифрового перетворювача (5), блока живлення (6) та дисплея (7).

Сигнал, що утворюється після реєстрації, технічно обробляється та направляється для візуалізації на рідкокристалічному дисплеї та/або до пристрою зчитування інформації кінцевого споживача.

Запропонований радіометр вимірювання об'ємної активності ізоотопів радону ^{222}Rn , ^{220}Rn у реальному часі дозволить реально оцінити радіаційну обстановку з найменшою похибкою вимірювання в приміщеннях постійного перебування людини, провести дослідження шляхів надходження радону у приміщення, провести вимірювання об'ємної активності ізоотопів радону у приміщеннях, що здаються в експлуатацію та/або пройшли відбудову/реставрацію та на підприємствах, де є підвищений ризик опромінення від джерел природного походження в різних сферах життєдіяльності людини.

Також, використання радіометра у сфері будівництва, підвищить екологічну безпеку за рахунок визначення місць, які є більш безпечними та придатними для розміщення будинків житлового призначення, дитячих закладів і лікувальних установ, а також зменшить негативний вплив на здоров'я населення.

Перелік посилань:

1. Ionization Chamber-Type Detector for the Differential Measurement of Atmospheric radon. Patent Number: RO125188/22.05.2008.
2. Low-cost radon detector. Patent Number US4871914A United States.
3. Radon measuring device. Patent Number US4948970A United States.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Радіометр вимірювання об'ємної активності ізоотопів радону ^{222}Rn та ^{220}Rn у реальному часі, що містить детектор з чутливим об'ємом у вигляді іонізаційної камери (1), який **відрізняється** тим, що додатково містить високовольтний генератор (2), аналізатор заряду (3), мікроконтролер (4), аналого-цифровий перетворювач (5), блок живлення (6) та дисплей (7), що відображає виміряні показники в реальному часі.

